

P F

kwartaalmagazine van
de Pensioenfederatie
ZOMER 2014 / 09

In Europa

**CORA VAN
NIEUWENHUIZEN (VVD):
'EUROPA IS ER
VOOR BANEN' >**

verder in dit nummer:

- > **Nieuwe commissies**
Pensioenfederatie
- > ING heeft **twee nieuwe pensioenfondsen**
- > Het advies van de **commissie Parameters**
- > Het voorstel voor de **IORP-herziening**

Bij dit laatste nummer

Foto **Roelof Pot**

Het krachtenspel in de Eerste en Tweede Kamer is in volle gang. Voor de pensioensector komt het aan op de tweede helft van het jaar. Beide Kamers moeten zich dan uitspreken over wet- en regelgeving die voor ons van groot belang is. Zoals over het wetsvoorstel voor het nieuwe FTK. Al dan niet met een optie om langs de weg van de premieovereenkomst te komen tot een contract waarin de risico's worden gedeeld en waarin voluit kan worden gestuurd op de indexatie-ambitie. Andere wetsvoorstellen gaan over nieuwe communicatievoorschriften, de introductie van het Algemeen Pensioenfonds, het bij pensioenfonds mogelijk maken van netto-pensioenen boven een ton en de waardeoverdracht. En dan ben ik nog niet eens volledig. Deregulering is vast niet het eerste woord dat bij u opkomt als u dit leest.

Prangende vraag is welke van deze wetsvoorstellen inmiddels zijn ingediend bij de Tweede Kamer. Wat weten we al zeker dat staat te gebeuren? Ik vrees dat het nog maar weinig is. Een zorgelijke ontwikkeling. We hebben het Algemeen Pensioenfonds snel nodig om de fondsen, die nu geen kant op kunnen, een echt alternatief te bieden. En we willen de deel-

nemers na meer dan vijf jaar financiële crisis eindelijk kunnen vertellen hoe de nieuwe pensioenovereenkomst eruit komt te zien.

Terwijl in het Haagse onze politici wikken en wegen, worden in Brussel de kaarten opnieuw geschud. Deze zomer wordt een nieuwe Europese commissie geïnstalleerd en besluit het EU-parlement wie van de afgevaardigden welke sleutelpositie gaat innemen. Eveneens zaken die van grote betekenis zijn voor de Nederlandse pensioenen.

In deze laatste PF komen het Haagse en het Brusselse aan bod. Ook stellen de commissievoorzitters zich aan u voor. Dit is een goed moment om alle mensen te bedanken die de afgelopen jaren deel hebben genomen aan de commissies en werkgroepen. Er is door iedereen veel werk verzet. Hierdoor telt de Pensioenfederatie mee in Den Haag en Brussel. Zonder de inzet van de achterban is er geen Pensioenfederatie. Dank dus, heel veel dank!

U leest het goed, dit is het laatste nummer van PF. We vinden dat de communicatie met u sneller en actueler moet. En meer toegesneden kan worden op uw interesses. PF is bedoeld voor leden en andere geïnteresseerden. Schrijven voor twee uiteenlopende doelgroepen betekent al snel dat je inhoudelijke compromissen sluit. Dat is voor beide lezersgroepen niet optimaal. Dat laat onverlet dat we altijd complimenten kregen over de leesbaarheid en leesbaarheid, de vormgeving en de fotografie van PF. Ook hiervoor onze hartelijke dank. Wij melden ons bij u met een ander communicatiemiddel. Tot binnenkort!

Gerard Riemen
directeur Pensioenfederatie
twitter.com/@GerardRiemen

colofon

PF is een uitgave van de Pensioenfederatie. Het is het kwartaalmagazine voor de leden van de Pensioenfederatie. En ook bedoeld voor overheid, politiek, media en andere stakeholders.

Redactieadres
Pensioenfederatie
Ineke Eikelenboom-Crebas/Mirjam Lammerts
Postbus 93158
2509 AD Den Haag
telefoon 070 76 20 225/227
e-mail PF@pensioenfederatie.nl

Hoofredactie Roos Kuip (Pensioenfederatie)
Eindredactie Jacqueline van Klaveren (Prisma Communicatie) **Redactie** Michiel Arendshorst, Ineke Eikelenboom-Crebas, Mirjam Lammerts en Richard Pauw (Pensioenfederatie) **Aan dit nummer werkten mee** Julia Adam, Frank van Alphen, Hans Beerepoot, Peter van Breukelen, Dasha Elfring, Yvonne van der Heijden, Wilma van Hoellaken, Adrie Moons, IJmert Muilwijk, Roelof Pot, Sibylle Reichert, John Thuring, Rogier Veldman, André de Vos
Concept Prisma Communicatie **Art direction en ontwerp** potatoPixels **Vormgeving** Dimardesign
Drukwerk Impressed

Overname van artikelen uit PF is mogelijk na toestemming van de Pensioenfederatie en na afkoop van tekst- en beeldrechten. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. PF is een magazine dat een platform wil zijn voor talloze opinies, posities en belangen van personen en groeperingen die actief zijn in en rond het pensioen-dossier. Het publiceren van een bepaalde opinie of visie wil niet zeggen dat de Pensioenfederatie zich daar a priori mee verenigt of instemt. In de dossiers op de website www.pensioenfederatie.nl staan officiële standpunten van de Pensioenfederatie.

www.pensioenfederatie.nl

focus

4 NII heeft potentie

De Nederlandse Investeringsinstelling (NII) wil moeilijk bereikbare investeringsmogelijkheden in Nederland beter toegankelijk maken voor institutionele beleggers zoals pensioenfondsen en verzekeraars. 'Kwartiermaker' Jan van Rutte over zijn voorstellen.

6 Komen en gaan in Europa

Wie zetten zich in Brussel in voor de sector? Corien Wortmann (CDA) verlaat na tien jaar het Europees Parlement. Nieuwkomer is Tweede Kamerlid Cora van Nieuwenhuizen (VVD). Over één ding zijn ze het in ieder geval eens: handen af van het Nederlandse pensioenstelsel.

8 Dossier advies commissie Parameters

De parameters die pensioenfondsen gebruiken bij hun berekeningen voor o.a. de premies en herstelplannen moeten periodiek worden herijkt. In 2013 zijn de parameters opnieuw beoordeeld. Wat zijn de hoofdpunten uit het onlangs verschenen advies?

14 De nieuwe commissies

Als slotstuk van bestuurlijke vernieuwing heeft de Pensioenfederatie acht nieuwe commissies. Plus een Uitvoeringsraad. Bestuursvoorzitter Kick van der Pol vertelt over de nieuwe werkwijze. En de commissievoorzitters stellen zich voor.

Hoe doen ze dat bij... ING

Een nieuw pensioenfonds opzetten. Sinds begin dit jaar hebben ze zelfs twee nieuwe pensioenfondsen. En wat houdt hen verder bezig?

18 24 Herziening IORP-richtlijn

Het lang verwachte voorstel voor een herziening van de IORP-richtlijn is door de Europese Commissie gepubliceerd. Wat behelst de nieuwe richtlijn?

Snel doorklikken via de links

De links bij de artikelen in dit magazine zijn voorzien van een code, bijvoorbeeld 9-8. In de tekst ziet u dit als **PF/9-8**. Vul die code in achter www.pensioenfederatie.nl/PF/, dus in dit voorbeeld www.pensioenfederatie.nl/PF/9-8. **Zo komt u rechtstreeks bij meer informatie over dit onderwerp.** De digitale versie van dit magazine is interactief en te downloaden via www.pensioenfederatie.nl/PF/.

en verder...

11 Geïnstalleerd

De Monitoringcommissie Code pensioenfondsen

12 De stelling

Alleen instellingen zonder winstoogmerk mogen uitvoerder zijn van een Algemeen Pensioenfonds.

21 Platform Efficiënte Uitvoering

Voor pensioenfondsen met veel en vaak wisselende werkgevers en werknemers.

22 De realiteit voor PWRI

De instroom van deelnemers stopt.

25 Services

Gastcolumn IJmert Muilwijk

Over de overeenkomsten tussen duurzame energie en pensioen.

28 De wereld van...

Marlies Bartels.

MET POTENTIE

Nederlandse Investeringsinstelling (NII)

De Nederlandse Investeringsinstelling (NII) moet moeilijk bereikbare investeringsmogelijkheden beter toegankelijk maken voor institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen en verzekeraars. 'Alleen al in de regio wachten zeker 170 plannen van voornamelijk lokale overheden op financiering. De NII kan vraag en aanbod bij elkaar brengen', aldus Jan van Rutte.

De Nederlandse economie heeft behoefte aan langetermijnfinanciering, vooral op terreinen als infrastructuur, duurzame energie, zorg en wonen. Vorig jaar hebben kabinet, pensioenfondsen en verzekeraars besloten de oprichting van een Nederlandse Investeringsinstelling (NII) te onderzoeken. 'Kwartiermaker' Van Rutte heeft eind mei zijn voorstellen voor de NII overhandigd aan minister Kamp van Economische Zaken. Aanvullend heeft hij aanbevelingen gedaan over de financierbaarheid van de Wind op Zee-projecten en over de Nationale Hypotheekinstelling. De drie projecten hebben de betrokkenheid van institutionele beleggers gemeen.

Animo

De voormalig topbankier heeft talrijke gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van vraag- en aanbodkant. Zijn conclusie: er is veel animo om de NII tot een succes te maken. Met de NII als intermediair tussen enerzijds overheden, woningcorporaties, scholen, zorginstellingen en andere (semi-)overheidsinstellingen en aan de andere kant pensioenfondsen en verzekeraars, kan een grote stroom financieringen op gang komen. 'Pensioenfondsen beleggen nu 14 procent van hun vermogen in Nederland. Een procentpunt erbij is alweer 10 miljard euro extra.'

Te klein

Vraag en aanbod sluiten nu niet goed op elkaar aan. Individuele projecten zijn soms te klein voor institutionele beleggers en soms te weinig gestandaardiseerd. Beleggers kunnen de risico's van projecten niet altijd goed inschatten en de vragers van financiering hebben te weinig kennis van garantieregelingen die leningen aantrekkelijker kunnen maken. Van Rutte: 'Beide kanten willen graag afspraken maken. Er worden veel gesprekken gevoerd, maar het komt zelden tot concrete financiering. Frustrerend voor beide partijen.'

Scholen

Van Rutte vindt de behoefte van scholen aan geld voor nieuwbouw en renovatie een goed voorbeeld van de problematiek. 'Veel scholen willen nieuwbouw of hun oude gebouw opknappen, maar ze krijgen de financiering niet rond bij banken. Het gaat om langlopende leningen die prima rendement opleveren voor de investeerder, maar de projecten zijn te klein voor bijvoorbeeld een pensioenfonds. Gevolg: de scholen gaan achteruit in kwaliteit, terwijl dat helemaal niet nodig is.'

Bundelen

De taak van de NII is om dit soort financieringen te structureren, risico's in kaart te brengen en partijen bij elkaar te brengen. Van Rutte: 'Je kunt bijvoorbeeld de financieringsbehoefte van verschillende scholen combineren en standaardiseren. Door projecten te bundelen krijg je voldoende financiële massa, waardoor het wél interessant wordt voor institutionele beleggers.' Aan de andere kant van het spectrum kunnen projecten, zoals bijvoorbeeld de aanleg van een spoorlijn of tunnel, juist weer te complex of te groot zijn voor institutionele beleggers. Aan de NII dan de taak zo'n project zo vorm te geven dat het voor de belegger wel aantrekkelijk is.

Aandeelhouders

De NII gaat niet zelf investeren en krijgt ook geen overheidssteun. De op te richten NV krijgt een aantal institutionele beleggers als aandeelhouder, waaronder pensioenfondsen, en zal zichzelf moeten bedruipen met een betaling voor geslaagde bemiddeling. De NII mag geen concurrent worden voor de bancaire leningenmarkt.

Corporate financiering

'De NII wordt geen grote organisatie', zegt Van Rutte. 'Maar het is wel van belang dat er heel goede mensen komen te werken die begrijpen hoe corporate financiering werkt. Die in staat zijn de

partijen aan de vraagkant ervan te overtuigen dat een project soms iets anders moet worden opgezet om een lening rond te krijgen.'

Mkb

Naast (semi) overheden moet ook het midden- en kleinbedrijf (mkb) een beroep kunnen doen op de NII. Juist in het mkb is momenteel veel vraag naar aanvullende financiering. Grotere pensioenfondsen hebben al eigen mkb-fondsen opgericht. Als de NII erin slaagt de vraag naar geld in het mkb te bundelen tot een interessante omvang, kan dat vooral middelgrote pensioenfondsen extra investeringskansen bieden. Dan gaat het met name om kleinere leningen. Voor grotere leningen (boven de 10 miljoen euro) is er al het NL Ondernemingsfonds.

Inflatiegebonden

De NII kan mogelijk een rol spelen bij de behoefte van institutionele beleggers aan inflatiegebonden obligaties: leningen met een rente die meebeweegt met de inflatie. 'Dat is ongetwijfeld bespreekbaar', stelt Van Rutte. 'Maar er is bij institutionele beleggers ook vraag naar stabiel rendement. En dat is precies wat de projecten die nu blijven liggen, kunnen bieden.'

Optimistisch

Als de Tweede Kamer akkoord gaat met de voorstellen van Van Rutte, kan de NII worden opgericht en mogelijk al na de zomer van start gaan. Van Rutte is erg optimistisch over de kansen. 'Er komen nu al wekelijks aanvragen binnen. Het momentum is er duidelijk. Natuurlijk, er zijn valkuilen. De kwaliteit van de mensen die de NII straks inschakelt, is essentieel. En het is mogelijk dat de NII wordt ingehaald door een commercieel initiatief dat ook op deze vraag inspeelt. Dat lijkt me nog het minste probleem. Als iemand er maar in slaagt het gat tussen financieringsbehoefte en investeerders te dichten.' <<

Nationale Hypotheekinstelling (NHI)

- > wordt een zelfstandig rechtspersoon (los van de NII)
- > banken kunnen er hun hypotheek met Nationale Hypotheek Garantie (NHG) onderbrengen
- > bundelt de NHG-hypotheek
- > financiert ze door uitgifte van obligaties aan institutionele beleggers
- > maakt Nederlandse hypotheek ook interessant voor buitenlandse investeerders
- > moet 50 miljard euro aan hypotheek op de markt brengen
- > het rapport wordt in de zomer verwacht

Wind op Zee

- > serie aanbevelingen van Van Rutte
- > doel: financierbaarheid windmolenprojecten op zee verbeteren
- > omvangrijkste projectvoorstel uit het Energieakkoord
- > realiseren door onder meer instelling van regieorgaan voor planning, voortgang en samenwerking
- > institutionele beleggers zijn bereid om in windmolenprojecten te beleggen (mits die voldoen aan randvoorwaarden voor risico en rendement)
- > institutionele beleggers willen meer inzicht in risico's op terrein van:
 - prestaties
 - planning en
 - overheidsregelingen

Meer over NII

↑ PF/9-1

Jan van Rutte (1950)

- bedrijfseconoom
- was bestuurder bij diverse banken
- is commissaris bij SNS Reaal
- is bestuurder bij
 - > Duisenberg school of finance en
 - > Nederlandse Vereniging van Banken
- onderzocht:
 - > de oprichting van NII en NHI en
 - > de financierbaarheid van Wind op Zee-projecten uit het Energieakkoord

KOMEN & GAAN

Na de Europese verkiezingen

Cora van Nieuwenhuizen

Corien Wortmann

Na tien jaar verlaat Corien Wortmann (CDA) het Europees Parlement. Ze was nauw betrokken bij de bestrijding van de eurocrisis. Cora van Nieuwenhuizen (VVD) wil zich als kersverse Europees parlementariër ook op financiële dossiers storten. Over één ding zijn ze het in ieder geval eens: handen af van het Nederlandse pensioenstelsel.

NIEUWKOMER CORA VAN NIEUWENHUIZEN

‘Europa is te groot in kleine dingen en te klein in grote onderwerpen.’ Cora van Nieuwenhuizen zal in het Europees Parlement duidelijk het VVD-standpunt laten horen. Europa is er voor banen, niet voor de definitie van ‘echte olijfolie’ of bemoeienis met het Nederlandse pensioenstelsel. Van Nieuwenhuizen verruult na vier jaar de VVD-Tweede Kamerfractie voor de Alliantie van Liberalen en Democraten in het Europees Parlement. Dat parlement maakt wat haar betreft meteen een einde aan de *dwaze* maandelijkse volksverhuizing naar Straatsburg. Een van die kleine dingen waarin Europa groot is. ‘Ik ga naar Europa om de concurrentiekracht van Nederland te verdedigen.’

Sociale partners

‘Economie, handel en veiligheid. Daar heeft Europa toegevoegde waarde. Verder moet je overheidsbeleid zo dicht mogelijk bij de burger laten, in het land zelf. Pensioenen zijn daar een goed voorbeeld van. Dat is een zaak van sociale partners in Nederland, daar heeft Europa niets mee te maken. We hebben een uitstekend pensioenstelsel, daar kunnen andere landen iets van leren.’

IORP

Van Nieuwenhuizen: ‘Het Nederlandse stelsel mag geen last hebben van bemoeienis vanuit Europa. De ontwikkelingen rond pensioenrichtlijn IORP II zullen we nauwgezet volgen. De VVD is voorstander van een behandelvoorbehoud. Dat betekent dat er in ieder geval eerst

Tekst **André de Vos** Foto's **Dasha Elfring**

CORIEN WORTMANN (54)

Vertrekt na tien jaar als Europees Parlementariër. Ze was vicevoorzitter van de EVP-fractie voor economisch en financieel beleid. Ze was ook nauw betrokken bij het Europese begrotingstoezicht en de bankenunie. Ze opende een meldpunt voor transportcriminaliteit. Onlangs is ze voorgedragen als commissaris bij Aegon.

een debat komt in de Tweede Kamer, voordat de Nederlandse regering akkoord kan gaan met Europese besluiten. We blijven er bovenop zitten om negatieve effecten voor Nederland te voorkomen.’

Economie

‘Het belangrijkste Europese agendapunt voor de komende periode is de economie. Een goeddraaiende Europese economie levert banen op. De interne Europese markt is voor Nederland enorm belangrijk. Driekwart van onze producten verkopen we in Europa. We exporteren meer naar Italië dan naar Rusland, Brazilië en China samen. Maar ook buiten Europa is de Europese Unie belangrijk voor Nederland. Het maakt nogal uit of je een handelspartner bent met 17 miljoen inwoners of met 500 miljoen. ‘Die 17 miljoen kun je negeren, die 500 miljoen moet je serieus nemen.’

Raamwerk

‘Het wettelijke raamwerk voor een financieel solide Europa staat. Maar handhaving en uitvoering worden nog een hele kluit. De bankenunie ziet er op de tekentafel mooi uit, maar als straks bij de stresstest alle banken met vlag en wimpel slagen, begin ik serieus te twijfelen. De EU moet financieel echt op orde zijn en dat zal nog flink wat voeten in de aarde hebben.’

VERTREKKER CORIEN WORTMANN

De strenge begrotingsregels en het economisch toezicht voor EU-lidstaten en de komst van een Europese bankenunie beschouwt Corien Wortmann als haar belangrijkste wapenfeiten in het Europees Parlement. De CDA-politica die namens de Europese Volkspartij een hoofdrol in beide dossiers speelde, verlaat na tien jaar de christendemocratische fractie. ‘Ik ben er erg trots op dat onze fractie zo’n belangrijk stempel heeft kunnen drukken op deze twee onderwerpen. En het historisch akkoord over het resolutiemechanisme van de bankenunie heeft een Nederlands

tintje, dankzij de betrokkenheid van Jeroen Dijsselbloem en van mij.’

Uitleggen

‘Ik kom uit Alblasserwaard. Ik ben er altijd van doordrongen geweest dat we deel uitmaken van Europa. Anti-Europese gevoelens brengen Nederland niet verder. Maar we moeten wel beter uitleggen aan de burger en het debat aangaan over welk Europa we willen.’

Defensie

‘De komende periode gaan energiezekerheid en een gezamenlijk buitenland- en defensiebeleid de Europese agenda bepalen. Op beide vlakken hebben we een sterker Europa nodig, zo leert ook de crisis in de Oekraïne.’

Stabiliteit

‘De financiële stabiliteit keert langzaam terug. Met het vastgelegde wettelijk kader is Europa beter bestand tegen toekomstige crises. Het wordt nu een kwestie van toezicht en handhaving. Op financieel-economisch terrein is nog wel uitwerking van wetgeving nodig, bijvoorbeeld voor de kapitaal-eisen voor banken en verzekeraars of het toezicht op de financiële markten en de derivatenhandel. Dat moet handen en voeten krijgen. Daarbij blijft het opletten, want in de details zitten voor Nederland soms grote belangen, ook voor de pensioenfondsen. Denk aan verplichtingen die aan pensioenfondsen worden gesteld bij de derivatenhandel en aan de transparantieregels voor het handelen in grote pakketten aandelen.’

Tijdbom

‘Pensioenen zijn een nationale aangelegenheid, maar natuurlijk heb je op bepaalde terreinen Europese spelregels nodig. Het is een kwalijke zaak dat landen als Polen en Hongarije hun pensioenpot in de staatskas kunnen storten om zo aan de begrotings-eisen te voldoen. In veel landen zijn er, net als in Nederland, hervormingen nodig van de oudedagsvoorziening. Houdbare pensioenstelsels zijn een voorwaarde voor

CORA VAN NIEUWENHUIZEN (50)

Is voorzitter van de vaste Commissie van Financiën. Was drie jaar gedeputeerde in Noord-Brabant en vier jaar Tweede Kamerlid voor de VVD. Stelde geregeld Kamervragen over arbeidsmigratie binnen de EU.

houdbare overheidsfinanciën, zeker met de vergrijzing die op ons afkomt. Veel landen zijn daar niet goed op voorbereid, dat is een tijdbom onder de economische groei.’

Reputatie

‘In Nederland denken veel mensen dat Brussel ons pensioen om zeep wil helpen. Maar het Nederlandse pensioenstelsel heeft bij het Europees Parlement een uitstekende reputatie. Vanwege de Nederlandse eisen aan risicomanagement en het DNB-toezicht. Het is een voorbeeld voor andere landen. De angst voor nog strengere eisen aan financiële buffers à la Solvency II is niet gegrond, maar we moeten wel waakzaam blijven.’ <<

EUROPARLEMENT

- 751 leden (was 766)
- Een fractie heeft:
 - > minimaal 25 leden
 - > minstens 7 verschillende lidstaten
- 26 Nederlandse Europarlementariërs

FRACTIES

- > **Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE)**. Uit NL: VVD en D66
 - > **De Groenen/Europese Vrije Alliantie (EVA)**. Uit NL: GroenLinks
 - > **Europa van Vrijheid en Democratie (EVD)**. Uit NL: SGP
 - > **Europees Unitair Links/Noord Groen Links (GUE/NGL)**. Uit NL: SP
 - > **Europese Conservatieven en Hervormers (ECR)**. Uit NL: ChristenUnie
 - > **Europese Volkspartij (EVP)**. Uit NL: CDA
 - > **Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten (S&D)**. Uit NL: PvdA
 - > **Niet-ingeschrevenen (NI)**. Uit NL: PVV
- ↑ PF/9-2

ADVIES COMMISSIE PARAMETERS

De parameters die pensioenfondsen gebruiken bij hun berekeningen voor de premies, continuïteitsanalyses en herstelplannen moeten volgens de Pensioenwet periodiek worden herijkt. In 2013 zijn de parameters door een commissie opnieuw beoordeeld. Het advies van deze commissie Parameters is op 27 februari 2014 verschenen. Dit artikel gaat in op de hoofdpunten van het advies.

De parameters moeten een realistische en consistente inschatting geven voor beleggingen en verplichtingen. De laatste aanpassing van de parameterset vond plaats in 2010, gebaseerd op een advies van de Commissie Parameters uit 2009. In 2013 is wederom een commissie gevraagd om de parameters te beoordelen, zodat deze aansluiten bij de economische werkelijkheid. De commissie kreeg het verzoek om een advies uit te brengen over de parameters die het in te calculeren portefeuillerendement en de inflatieontwikkelingen begrenzen waarmee pensioenfondsen mogen rekenen. Daarnaast is de commissie gevraagd om te adviseren over de ontwikkeling van een uniforme scenario-set voor de haalbaarheidstoets die een rol gaat spelen in het nieuwe Financieel Toetsingskader (FTK).

Het kabinet heeft het advies van de commissie Parameters overgenomen en het rapport aangeboden aan de Tweede Kamer. Het moment waarop deze parameters worden ingevoerd, zal in

samenhang met het beoogde wetsvoorstel over de aanpassing van het FTK worden gezien. Dit in verband met de consequenties voor de haalbaarheidstoets en de herstelkracht die van invloed is op de herstelplannen.

SAMENVATTING ADVIES

De huidige parameters en de nieuwe parameters die voortvloeien uit het advies, zijn weergegeven in tabel 1 en tabel 2. Behalve een update van reeds bestaande categorieën zijn er ook een aantal nieuwe elementen opgenomen in het advies. Zo wordt in het advies nu alleen nog maar het brutomeetkundig rendement gegeven. Ook worden de volatiliteit en de kostenafslag expliciet gemaakt, en is er een inschatting voor het maximale diversificatie-effect gemaakt.

Maximaal verwacht rendement

Voor het bepalen van het maximaal verwacht rendement worden nu zes categorieën onderscheiden. Daarmee zijn twee wijzigingen gemaakt op de huidige onderverdeling. Ten eerste

wordt de categorie-indeling 'direct vastgoed' verbreed naar niet-beursgenoteerd vastgoed. Beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden als aandelen geclassificeerd. Ten tweede wordt de categorie 'vastrentende waarden' opgesplitst in risicovrije staatsobligaties en obligaties met een kredietrisico (credits).

In lijn met de adviesaanvraag adviseert de commissie daarnaast om alleen het rendement op risicovrije vastrentende waarden (AAA-obligaties) één op één te koppelen aan de actuele risicovrije rentetermijnstructuur (RTS) en de daarin ingeprijsde rentetermijnstructuren voor toekomstige jaren (de forward rentecurves). Daarmee ontstaat een consistente behandeling van de ontwikkeling van de vastrentende beleggingen en de ontwikkeling van de verplichtingen. Voor de overige vastrentende waarden is het advies om het verwacht rendement deels te koppelen aan de rentetermijnstructuur en deels ook aan het verwachte aandelenrendement, waarbij het verwachte aandelenrendement aan belang wint naarmate

TABEL 1: HUIDIGE VASTGESTELDE PARAMETERS

Categorie	Rekenkundig	Meetkundig
Minimum verwachtingswaarden		
Prijsinflatie	2,0%	2,0%
Contractloonsstijging	3,0%	3,0%
Maximum verwachtingswaarden		
Staatsobligaties en credits	4,5%	4,5%
Beursgenoteerde aandelen	8,5%	7,0%
Overige zakelijke waarden	9,0%	7,5%
Direct vastgoed	7,5%	6,0%
Grondstoffen	7,5%	6,0%

TABEL 2: ADVIES COMMISSIE PARAMETERS

Categorie	Bruto meetkundige parameter	Kostenafslag	Standaarddeviatie / volatiliteit	Opmerking
Minimum verwachtingswaarden				
Prijsinflatie	2,0%	n.v.t.	n.v.t.	Ingroeipad van 5 jaar
Contractloonsstijging	2,5%	n.v.t.	n.v.t.	Ingroeipad van 5 jaar
Maximum verwachtingswaarden				
Staatsobligaties AAA	Circa 2,5%	15bp	8,0%	Conform vigerende forwards
Credits	Circa 3,0%	Circa 15bp	Circa 8,0%	Combinatie forwards en aandelen, afhankelijk van kredietrisico in portefeuille
Beursgenoteerde aandelen	7,0%	25bp	20%	
Overige zakelijke waarden	7,5%	25bp	25%	
Niet beursgenoteerd vastgoed	6,0%	80bp	15%	
Grondstoffen	5,0%	40bp	20%	
Diversificatie-effect	Circa 50bp	n.v.t.	n.v.t.	Afhankelijk van portefeuille, op basis van benaderingsformule

de risico's van de desbetreffende obligaties groter worden ingeschat. Tabel 3 laat dit zien.

De commissie adviseert het verwacht rendement voor beursgenoteerde aandelen en overige zakelijke waarden (zoals private equity en hedge funds) te handhaven op de huidige waarden van 7 procent, respectievelijk 7,5 procent. Voor beursgenoteerd vastgoed (die het direct vastgoed omvat) blijft de rendementsparameter 6 procent. Alleen voor grondstoffen wordt het verwachte rendement verlaagd van 6 procent naar 5 procent.

Meetkundige gemiddelden en diversificatie-effect

Het gaat bij alle rendementsparameters om meetkundige gemiddelden. De noodzaak om de parameters ook rekenkundig te definiëren is komen te vervallen. In de huidige situatie begrenzen de rekenkundige parameters de volatiliteit die de meetkundige parameters mogen laten zien. In de nieuwe situatie wordt deze volatiliteit apart geëxpliciteerd door middel van de standaarddeviatie. Samen met het eveneens geëxpliciteerde diversificatie-effect maken de volatiliteiten waar rekening mee moet worden gehouden,

het mogelijk om ook het verwacht portefeuillerendement, inclusief de risico's die daaraan verbonden zijn, goed in beeld te brengen. Dit gebeurt op een manier die ook consistent is met de bepaling van het vereist eigen vermogen (VEV).

Minimum verwachtingswaarden

De verwachte prijsstijging waarmee pensioenfondsen moeten rekenen, blijft in het advies minimaal 2 procent. De verwachte contractloonsstijging is verlaagd naar 2,5 procent. Nieuw zijn ook de lineaire ingroeipaden waarmee over een periode van vijf jaar de actuele >

>> loon- en prijsstijgingen worden gekoppeld aan de langetermijnverwachtingen.

Kostenafslagen

De commissie adviseert om op alle (bruto)rendementsparameters vaste kostenafslagen toe te passen. Voor zowel beursgenoteerde aandelen als private equity en hedge funds bedraagt deze afslag 25 basispunten. Voor niet-beursgenoteerd vastgoed is de afslag met 80 basispunten het hoogst. De vaste kostenafslagen vormen een belangrijke verbetering ten opzichte van de huidige praktijk waarin van pensioenfondsen wordt verwacht dat zij zelf hun (geschatte) beleggingskosten in mindering zouden brengen op de maximaal in te rekenen (bruto)rendementsparameters.

Uniforme scenario'set

In het nieuwe FTK worden de continuïteitsanalyse en de consistentietoets vervangen door de haalbaarheidstoets. Met de haalbaarheidstoets moeten fondsen aantonen dat het verwachte pensioenresultaat aansluit bij de gewekte verwachting. De haalbaarheidstoets wordt ook gebruikt om te kijken in welke mate het pensioenresultaat in een ongunstig economisch scenario afwijkt van het mediane resultaat. De haalbaarheidstoets kan daarnaast ook worden gebruikt voor communicatie naar de deelnemers over de ambitie

van een pensioenfonds, de verwachte pensioenresultaten en de risico's. Om een vergelijking tussen de uitkomsten voor de verschillende fondsen mogelijk te maken, is de commissie gevraagd om een advies uit te brengen over een uniforme set van scenario's, aan de hand waarvan pensioenfondsen hun haalbaarheidstoets zullen gaan uitvoeren. De commissie adviseert de uniforme scenario'set te baseren op het model zoals dat door Koijen, Nijman & Werker in 2010 is ontwikkeld (het 'KNW-model'). Dit model is relatief eenvoudig en gebaseerd op algemeen geldende economische principes. Ook al zijn de resultaten van het KNW-model vergelijkbaar met meer geavanceerde modellen, de commissie beklemtoont dat de uniforme scenario'set niet beschouwd mag worden als een vervanging van de scenario's die in de reguliere ALM-studies worden gehanteerd.

IMPACT VAN DE NIEUWE PARAMETERS

De parameters geven slechts de begrenzing aan van de waarden waarmee pensioenfondsen mogen rekenen. Fondsen bepalen uiteindelijk zelf welke parameters zij hanteren, binnen de hiervoor gestelde grenzen. Doordat pensioenfondsen uitgaan van de specifieke situatie voor hun fonds en

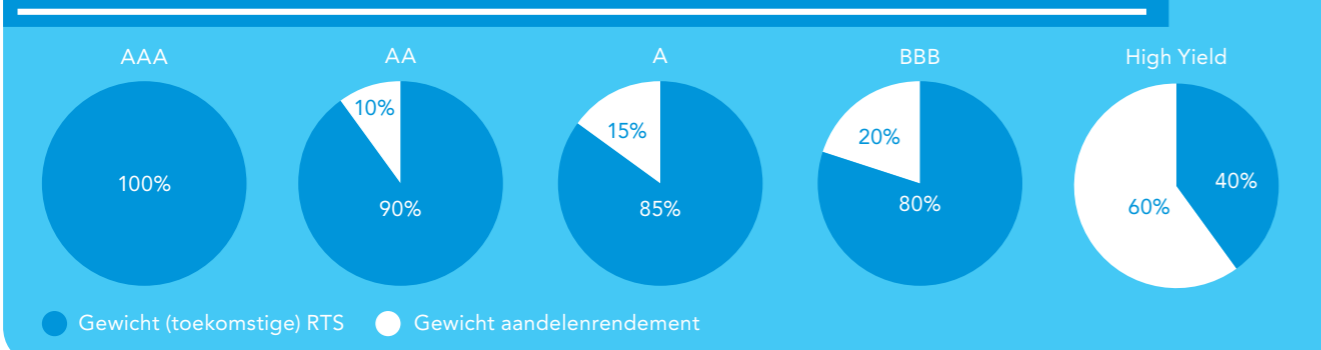
de parameters hierdoor ook verschillend toepassen, zal de aanpassing van de parameters verschillend uitpakken per fonds.

Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) meldt dat de premie-effecten van de nieuwe parameters naar verwachting zullen meevallen. De staatssecretaris verwijst hierbij naar resultaten op macroniveau. De premie-effecten kunnen op fondsniveau echter erg verschillen.

De Pensioenfederatie is van mening dat het advies van de commissie Parameters veel realistische aanpassingen voorstelt ten opzichte van de nu geldende parameters. Het voorstel zorgt voor een meer consistente inpassing van de parameters in het FTK. Naast waardering voor het advies zijn er nog onduidelijkheden en verbeterpunten. De commissies Actuaariaat en Vermogensbeheer van de Pensioenfederatie hebben deze verbeterpunten geïnventariseerd. De Pensioenfederatie zal deze onder de aandacht brengen van DNB en SZW en betrekken bij de besprekingen over het FTK. <<

Volledig advies [↑ PF/9-3](#)

TABEL 3: OPBOUW PARAMETERS VOOR VASTRENTENDE WAARDEN

GEÏNSTALLEERD MONITORINGCOMMISSIE CODE PENSIOENFONDSEN

Op 11 juni 2014 is de Monitoringcommissie Code pensioenfondsen officieel geïnstalleerd door Ap Fraterman en Gijs van Dijk namens de Stichting van de Arbeid en Dick Willemse namens de Pensioenfederatie. Onder voorzitterschap van Margot Scheltema hebben de commissieleden Cateautje Hijmans van den Bergh, Mijntje Lückcrath, Paul Schnabel, Tjalling Tiemstra en adviseur Loek Sibbing tijdens de bijeenkomst gesproken over een plan van werkzaamheden. Gestart zal worden met een 0-metingsonderzoek op basis van de jaarverslagen over 2013.

V.l.n.r. staand: Gijs van Dijk (StvdA), Ap Fraterman (StvdA), Dick Willemse (Pensioenfederatie), Mijntje Lückcrath (lid commissie), Cateautje Hijmans van den Bergh (lid commissie), Mila Hoekstra (Pensioenfederatie), Tjalling Tiemstra (lid commissie) V.l.n.r. zittend: Loek Sibbing (adviseur commissie), Margot Scheltema (voorzitter), Paul Schnabel (lid commissie)

ALLEEN INSTELLINGEN ZONDER WINSTOOGMERK MOGEN UITVOERDER ZIJN VAN EEN ALGEMEEN PENSIOENFONDS

AP FRATERMAN, secretaris pensioenen VNO-NCW:

“Het is flauwekul dat alleen organisaties...

...zonder winst oogmerk in aanmerking zouden komen voor de uitvoering van een Algemeen Pensioenfonds. Die uitvoerders zijn niet per definitie goedkoper dan uitvoerders met een winst oogmerk. Competitie tussen uitvoerders houdt deze bedrijven juist scherp en alert. Dat geldt zowel voor uitvoerders met als zonder winst doelstelling.

Pensioenfonds hebben nu geen winst oogmerk, maar dat wil niet zeggen dat ze alleen zaken kunnen doen met not-for-profit-ondernemingen. Dat is nu ook niet het geval. Pensioenfonds laten hun vermogen immers al beheren door marktpartijen die winst maken. Ook hun administratie besteden ze vaak uit aan commerciële bedrijven.

Uiteraard mag een Algemeen Pensioenfonds met een winst oogmerk het pensioenvermogen niet afromen. Dat is voldoende geborgd in de regels voor pensioenfonds. Die gelden nu ook voor vermogensbeheerders. Of een uitvoerder van een Algemeen Pensioenfonds een winst oogmerk mag hebben, is het enige punt waarover we écht van mening verschillen met de vakbonden. Verder zien we zo'n Algemeen Pensioenfonds allebei als

> Bij werkgeversorganisatie VNO-NCW zijn direct en indirect via brancheorganisaties circa 115.000 ondernemingen aangesloten. VNO-NCW werkt nauw samen met MKB-Nederland, de organisatie voor het midden- en kleinbedrijf. [↑ PF/9-5](#)

een goede toevoeging aan het bestaande aanbod. Het is een optie voor fondsen die te klein zijn om zelfstandig te blijven en de regeling niet willen onderbrengen bij een verzekeraar. Binnen een Algemeen Pensioenfonds is het mogelijk de eigen regeling voort te zetten en te profiteren van schaalvoordelen die een Algemeen Pensioenfonds biedt.

We hebben nog wel een paar wensen. Zo vragen we ons af waarom verplichte bedrijfstakpensioenfonds niet mogen worden ondergebracht bij een Algemeen Pensioenfonds. Voor een aantal kleinere bedrijfstakpensioenfonds lijkt dat een aantrekkelijke optie. Door uitsluiting van deze fondsen wordt het potentiële volume voor een Algemeen Pensioenfonds flink beperkt omdat bij bedrijfstakpensioenfonds relatief veel deelnemers zitten. Hier moet het kabinet nog eens naar kijken. Ons andere verzoek gaat over de governance. We vinden het vreemd dat een Algemeen Pensioenfonds alleen een onafhankelijk bestuur mag hebben. Dat is nogal betuttelend. Sociale partners kunnen heel goed zelf bepalen welke bestuursvorm passend is. ”

Tekst Frank van Alphen Foto's Peter van Breukelen

DE PENSIOENFEDERATIE VINDT...

Alhoewel pensioenfonds op het moment rechtsvormvrij zijn, constateren wij dat praktisch alle pensioenfonds een not-for-profit-filosofie hanteren en koesteren. Een Algemeen Pensioenfonds als commerciële profit-instelling

is moeilijk verenigbaar met de not-for-profit-filosofie van de huidige pensioenfonds. De Pensioenfederatie vindt de introductie van een nieuwe profit-instelling als pensioenfonds op dit moment dan ook niet passend.

GIJS VAN DIJK, lid dagelijks bestuur FNV:

“Wij zijn vóór een Algemeen Pensioenfonds...”

...om tot schaalvergroting te komen. Maar tegen een Algemeen Pensioenfonds met een winst oogmerk. Een Algemeen Pensioenfonds met een winst oogmerk heeft twee doelen die strijdig zijn. Zo'n instelling moet een goed pensioen verzorgen voor de deelnemers van de aangesloten pensioenfonds én bijdragen aan de winstgevendheid om de aandeelhouders van de verzekeraar tevreden te houden. Dat tweede gaat ten koste van de pensioenen van de deelnemers. Daarom vinden we dat alleen non-profit-uitvoerders een Algemeen Pensioenfonds mogen aanbieden. Het winst oogmerk van verzekeraars leidt ertoe dat de kosten hoger zijn dan die van een uitvoerder zonder winst oogmerk. Hoeveel de kosten hoger zijn, wisselt per regeling. Belangrijkste is dat hogere kosten altijd nadelig zijn voor de deelnemers.

We horen uit het veld dat veel fondsen interesse hebben in de mogelijkheid de regeling voort te zetten binnen een Algemeen Pensioenfonds. Hierdoor krijgen ondernemingspensioenfonds en mogelijk kleinere bedrijfstakpensioenfonds die willen liquideren meer keuze. Op dit moment kunnen ze alleen kiezen tussen fusie met een ander fonds of de overstap naar een verzekerde regeling.

> Bij de FNV zijn achttien vakbonden aangesloten. Deze bonden hebben in totaal 1,2 miljoen leden in het bedrijfsleven en bij de overheid. [↑ PF/9-6](#)

Er is nog een reden waarom wij stelling nemen tegen de uitvoering van een Algemeen Pensioenfonds door commerciële partijen. Verzekeraars zullen uiteraard pleiten voor een gelijk speelveld voor alle uitvoerders van een Algemeen Pensioenfonds. Dat betekent dat ze dezelfde fiscale behandeling willen als non-profit-uitvoerders, die zijn vrijgesteld van bepaalde fiscale heffingen. Dit kan averechts uitwerken en als gevolg hebben dat die hogere heffingen dan ook gaan gelden voor non-profit-uitvoerders.

Bovendien zijn er voldoende non-profit-uitvoerders die van plan zijn een Algemeen Pensioenfonds in het leven te roepen. Ze wachten tot alle regels duidelijk zijn. Dat is nog niet het geval. Het wachten is op antwoorden van staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Als het niet lukt het Algemeen Pensioenfonds begin volgend jaar in de steigers te hebben, moet er een overgangsregeling komen voor fondsen die in liquidatie zijn en die door willen gaan binnen een Algemeen Pensioenfonds zonder winst oogmerk. Die fondsen kunnen dan later aansluiten bij een Algemeen Pensioenfonds. Anders zullen er wellicht fondsen zijn die gedwongen naar een verzekeraar gaan.’ ”

DE NIEUWE COMMISSIES VAN DE PENSIOENFEDERATIE

Minder commissies, duidelijke binding met het bestuur en betere onderlinge afstemming, zo vat Kick van der Pol, voorzitter van de Pensioenfederatie, de nieuwe werkwijze van de commissies samen. 'Ik verwacht veel van deze structuur.'

Toen we bezig waren met de bestuurlijke vernieuwing heeft een werkgroep onder leiding van Peter Borgdorff het functioneren van de commissies bekeken. Het beeld was positief. Ze hebben enorm veel werk verzet', aldus Van der Pol. Maar er bleken ook verbeterpunten te zijn. 'Er waren te veel commissies, die gedachte werd breed gedragen. Bovendien waren ze onderling onvoldoende op de hoogte van wat er in andere commissies speelde. Daarnaast was de relatie met het bestuur van de Pensioenfederatie niet altijd duidelijk.'

Linking pin

Het aantal commissies is nu teruggebracht van vijftien naar acht. Van der Pol: 'Door

werkkerreinen samen te voegen, los je deels het probleem op dat commissies onderling niet goed weten wie zich waarmee bezighoudt. Bovendien komen de commissievoorzitters een paar keer per jaar bij elkaar om zaken af te stemmen. Om de relatie met het bestuur te versterken neemt een bestuurslid van de Pensioenfederatie als toehoorder deel aan de commissie. Deze *linking pins* zorgen ervoor dat het bestuur op de hoogte blijft van wat er in de commissies speelt en tegelijkertijd kunnen ze in de commissies de bredere context van een onderwerp uitleggen. Daarom is het belangrijk dat de relatie met het bestuur versterkt is.' Van der Pol benadrukt dat de rol van de voorzitter binnen de commissie van groot belang is. 'Zij zijn de trekkers van de commissies.' Een speciale commissie is de Uitvoeringsraad. De voorzitter en vicevoorzitter van de Uitvoeringsraad zijn als adviseur aanwezig bij de bestuursvergaderingen van de Pensioenfederatie.

Deskundigheid

Uit de evaluatie kwam ook naar voren dat er onduidelijkheid was over de rol van de commissieleden. Van der Pol: 'We hebben nadrukkelijk afgesproken dat leden deel uitmaken van een commissie op grond van deskundigheid en niet als belangenbehartiger van een bepaald fonds.' Bij de samenstelling van de commissies is behalve met deskundigheid ook rekening gehouden met de variëteit in fondsen - groot en klein, onderneming, beroepsgroep en bedrijfstak - en uitvoeringsorganisaties. Ten slotte bleek dat er behoefte was aan meer doorstroming. Inmiddels is ongeveer de helft van de commissieleden nieuw. 'Als je minder commissies hebt en je wilt meer doorstroming, moet je noodgedwongen afscheid nemen van deskundige mensen die zich jarenlang hebben ingezet. Dat is vervelend', zegt Van der Pol. Maar dat mensen graag deel uitmaken van een commissie is ook positief. 'Er zijn veel deskundige mensen die thema's grondig willen voorbereiden. Ik ben blij met zoveel enthousiasme.'

DE COMMISSIEVOORZITTERS STELLEN ZICH VOOR

1. Wat is uw motivatie om voorzitter van deze commissie te willen zijn?
2. Hoe ziet u de rol van deze commissie?
3. Wat is volgens u de topprioriteit voor uw commissie in 2014-2015?

UITVOERINGSRAAD PETER BORGENDORFF

Directeur Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Van 2002 tot 2007 directeur VB.

1. Het verdient aanbeveling om bij de beleidsvoorbereiding steeds na te gaan wat de uitvoeringsaspecten zijn. Ook vind ik het nuttig en aantrekkelijk om nauw betrokken te zijn bij de beleidsontwikkeling.
2. Onze opdracht is het bestuur voorzien van de uitvoeringsaspecten van pensioenbeleid. Veelal zal de agenda van het bestuur de leidraad voor onze besprekingen zijn. In de Uitvoeringsraad zullen verschillende visies aan bod komen, maar we streven ernaar het bestuur eenduidig te adviseren.
3. Belangrijkste prioriteit is de Uitvoeringsraad effectief en efficiënt te laten werken. Werkende weg ontdekken hoe we het best functioneren, maar vooral hoe we kunnen bijdragen aan gemeenschappelijke belangenbehartiging en dienstverlening.

COMMISSIE ACTUARIAAT JOS HUISMAN

Senior actuariael consultant bij Syntrus Achmea. Werkte eerder bij ASR en ING.

1. Het gaat mij meer om de inhoudelijke discussie dan dat ik per se voorzitter zou moeten worden. Maar als je daarvoor wordt gevraagd, is dat een prettige verrassing.
2. We adviseren het bestuur over actuariale onderwerpen in de breedste zin van het woord. In het verleden hadden we soms het gevoel dat wij onterecht niet op bepaalde dossiers waren aangehaakt. Ook bestond er geen directe link met het bestuur. Binnen de nieuwe commissiestructuur zijn veel zaken verbeterd. Dat zorgt voor wederzijdse erkenning en voor begrip voor de besluitvorming.
3. Onderwerpen die te maken hebben met het nieuwe Financieel Toetsingskader, zoals haalbaarheidstoetsen, generatietoetsen en de meer explicietere invulling van evenwichtige belangenafweging.

COMMISSIE COMMUNICATIE ARMIN BECKER

Directeur van ARCADIS Pensioenfonds. Is lid van de stuurgroep Pensioenregister. Was OPF-bestuurslid.

1. Het vertrouwen van deelnemers is sterk gedaald. Terugwinnen van vertrouwen vereist inzichtelijke en begrijpelijke informatie. Daar draag ik graag aan bij. De pensioen-uitvoerders dragen daarvoor zelf de verantwoordelijkheid, maar de Pensioenfederatie kan inspireren en faciliteren.
2. De commissie bestaat uit veel communicatiedeskundigen uit de sector. We willen het bestuur adviseren en bijstaan bij het realiseren van de doelstellingen van de Pensioenfederatie: als sector zelf het heft in handen houden, uitvoerbare regelgeving bevorderen, onrealistische doelstellingen voorkomen en de fondsen ondersteunen met services.
3. Op communicatievlak worden de komende tijd grote stappen gezet: de Wet pensioencommunicatie, Pensioen 1-2-3 en de plaats en inhoud van het Pensioenregister. De uitdaging is om te blijven redeneren vanuit de deelnemers.

DE COMMISSIEVOORZITTERS STELLEN ZICH VOOR

COMMISSIE PENSIENFONDSBESTUUR RUUD DEGENHARDT

Sinds 2008 bestuursvoorzitter Pensioenfondsbestuur PGB. Was bestuurslid VB.

1. Invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen heeft consequenties voor de strategie, structuur en cultuur. Mijn ervaring bij PGB, dat versterking van het bestuur avant la lettre doorvoerde, wil ik graag inzetten voor verdere ontwikkeling van goed pensioenfondsbestuur.
2. (Inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van governance en compliance monitoren en bijdragen aan een goed bestuursmodel. Bij het geven van guidance kunnen we dankzij de brede samenstelling van de commissie rekening houden met de eigenheid en karakteristieken van de fondsen.
3. Fondsen moeten het vertrouwen bij deelnemers herwinnen en het imago van de sector versterken. Daarvoor moeten ook de bestuurlijke processen worden geïnnoveerd. De commissie zal handreikingen, servicedocumenten en Q&A's opstellen.

COMMISSIE PENSIENZAKEN KARIN BITTER

Manager pensioenbeleid bij PFZW. Werkte eerder als hoofd Beleid bij VB.

1. Ik was al voorzitter van de oude commissie Juridische en fiscale pensioenvraagstukken. Wat mij aanspreekt, is dat de commissie het hele pensioenveld bestrijkt en dat de expertise en betrokkenheid enorm zijn.
2. Voor mij heeft deze commissie een belangrijke spilfunctie. De commissie heeft ook veel kwaliteit. Hierdoor kunnen we verbanden leggen tussen verschillende dossiers en ook inhoudelijke input leveren aan andere commissies. Bovendien hebben we goede contacten met de Belastingdienst. Dat vergemakkelijkt afstemming over interpretatie van fiscale wet- en regelgeving.
3. De focus ligt op grote thema's die te maken hebben met de toekomstbestendigheid, zoals keuzevrijheid, verplichtstelling, het generatiedebat en de doorsnee premie.

COMMISSIE PUBLIC AFFAIRS BENNE VAN POPTA

Werkgeversvoorzitter PMT en Detailhandel, vicevoorzitter PensionsEurope, voorzitter Occupational Pensions Stakeholder Group. Was voorzitter VB en bestuurslid Pensioenfederatie.

1. Ik draag graag een steentje bij aan de verdere ontwikkeling van de Pensioenfederatie.
2. De commissie streeft ernaar het Nederlandse pensioendebat te verbinden met pensioendebatten die elders in Europa en de wereld worden gevoerd. Onze expertise is het koppelen van dossiers en het smeden van vruchtbare coalities in de diverse arena's.
3. Belangrijke agendapunten zijn nationale en Europese public affairs voor regelgeving (vermogensbeheer, bestuur en beloning, informatievereisten), fiscaliteit en budgettair beleid, Europese regelgeving financiële producten/markten, macro-economische stabiliteit en langetermijninvesteringen. En nationaal en Europees toezicht op pensioenfondsen in het licht van toezicht op financiële instellingen.

1. Wat is uw motivatie om voorzitter van deze commissie te willen zijn?
2. Hoe ziet u de rol van deze commissie?
3. Wat is volgens u de topprioriteit voor uw commissie in 2014-2015?

COMMISSIE RISICOMANAGEMENT GERALDINE LEEGWATER

Sinds 2013 directeur ABN AMRO Pensioenfondsen. Van 2004 tot 2013 hoofd Vermogensbeheer ABN AMRO Pensioenfondsen.

1. Risicomanagement verandert van een soort *damage control* naar noodzakelijke randvoorwaarde voor het verder ontwikkelen van pensioenorganisaties. Bovendien is het gerelateerd aan alle pensioendisdisciplines. Dat maakt het zo interessant.
2. We moeten risicomanagement niet vanuit het *conformance*-motief inrichten, waarbij de nadruk ligt op het voldoen aan wet- en regelgeving, maar vanuit het *performance*-motief, met nadruk op het creëren van toegevoegde waarde. Hiervoor inzichten geven, zowel op het gebied van belangenbehartiging als de ontwikkeling van ons stelsel, is de rol van de commissie. Bijvoorbeeld bijdragen aan de lobby op het gebied van wetgeving (principle based versus rules based) en het delen van best practices.
3. Ik ben nieuw in deze commissie en laat me eerst bijpraten over de bestaande agenda.

COMMISSIE VERMOGENSBEHEER RONALD WUIJSTER

Is chief client officer en chief beleggingsstrategist bij APG voor onder andere ABP, bpfBOUW en SPW. Vervulde eerder diverse beleggingsfuncties bij APG en Robeco.

1. Ik wil een bijdrage leveren aan goed vermogensbeheer in de pensioensector.
2. De commissie zal zich bezighouden met inhoudelijke advisering en kennisdeling rondom vermogensbeheer en beleggingszaken voor pensioenfondsen. Ook van belang is de netwerkfunctie die de commissie in de pensioensector heeft tussen beleggingsexperts.
3. De beleggingsconsequenties van het nieuwe Financieel Toetsingskader hebben grote prioriteit. Dat geldt ook voor de effecten van internationale wet- en regelgeving op de beleggingsmarkten. En natuurlijk heeft de commissie aandacht voor environmental, social en corporate governance-aspecten (ESG). Maar ook voor fixings, de referentievoet die marktpartijen bepalen om de waarde van een financieel contract vast te stellen, zoals valutafixings en het interbancaire rentetarief LIBOR.

COMMISSIE VERSLAGLEGGING EN UITVOERINGSKOSTEN ANNE LANING

CFO/COO TKP Investments. Eerder voorzitter commissie Verslaglegging en lid stuurgroep Uitvoeringskosten.

1. Veel beleidsbesluiten vinden plaats op basis van cijfers die de uitkomst zijn van een verslaggevingsproces. Ik wil bijdragen aan heldere afspraken over verslaggeving, want dit komt de kwaliteit van deze besluiten ten goede. Bovendien is heldere en transparante verslaggeving noodzakelijk om het vertrouwen in het pensioenstelsel te verbeteren.
2. Adviseren van het bestuur over verslaggeving en uitvoeringskosten en delen van informatie met pensioenfondsen. Daarnaast periodiek overleg met de accountantsberoepsgroep, De Nederlandse Bank, de Raad voor de Jaarverslaggeving en de Working Group Accounting van PensionsEurope.
3. Het afronden van de evaluatie van de *Aanbevelingen Uitvoeringskosten* en het uitvoeren van de uitkomsten. Het bepalen van de gevolgen van het Pensioenakkoord en het nieuwe FTK voor de verslaggeving. Daarnaast ontwikkelingen binnen IFRS en aanpassing van de Europese pensioenfondsenrichtlijn IORP.

EEN NIEUW PENSIOENFONDS OPRICHTEN

Sinds 1 januari 2014 heeft ING twee nieuwe pensioenfondsen: ING CDC Pensioenfonds voor de medewerkers van ING Bank en NN CDC Pensioenfonds voor medewerkers van ING Verzekeren/Investment Management. Waarom werden er twee nieuwe pensioenfondsen opgericht? En wat komt daar bij kijken? André Hollenkamp, voorzitter van beide fondsen, vertelt er meer over.

1 WAAROM NIEUWE PENSIOENFONDSEN?

'In 2012 hebben de werkgevers en de vakbonden een nieuwe pensioenovereenkomst gesloten. Er was een defined-benefitregeling (DB-regeling) en het werd per 1 januari 2014 een collectieve defined-contributionregeling (CDC-regeling). Dat zijn behoorlijk verschillende regelingen. De sociale partners hebben toen besloten twee nieuwe pensioenfondsen op te richten in samenhang met de splitsing van ING in het bankbedrijf en het verzekeringsbedrijf.'

2 PASTE DE NIEUWE REGELING NIET IN HET OUDE PENSIOENFONDS?

'Pensioenfonds ING (PFI), waar zowel de bank- als verzekeringsmedewerkers tot en met 31 december 2013 pensioen opbouwden, bestaat nog steeds. Maar dat is per 1 januari 2014 een gesloten fonds geworden. Het was niet mogelijk de DB- en de CDC-regelingen te mengen. Bovendien is het zuiverder om een strikte scheiding aan te brengen en nieuwe fondsen op te richten.'

3 KRIJGEN ING-MEDEWERKERS STRAKS UITKERINGEN VAN TWEE FONDSEN?

'Ja, want er heeft geen collectieve waardeoverdracht vanuit PFI naar de nieuwe

fondsen plaatsgevonden. Vanaf 1 januari 2014 zijn de medewerkers gestart met hun pensioenopbouw bij een van de twee nieuwe fondsen. Ze krijgen dus ook twee UPO's en als ze gepensioneerd zijn een pensioen uit twee fondsen, namelijk uit PFI en uit een van de CDC-fondsen.'

4 HOE RICHT JE EEN NIEUW PENSIOENFONDS OP?

'Je moet heel veel organiseren. Je start met het inrichten van een nieuw bestuur volgens de eisen van deze tijd. Dan volgen de fondsdocumenten, zoals het pensioenreglement, de statuten, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN), inclusief de beleidsformulering die daarvoor noodzakelijk is, zoals bijvoorbeeld een beleggingsplan. Qua uitvoering moet je keuzes maken in wat je zelf doet en wat je gaat uitbesteden, hoe je dat inricht en met wie. Je moet echt alles regelen, want meeliften met het oude fonds is er niet bij. Je bent immers een andere juridische entiteit.'

5 WAAR HAAL JE DIE KENNIS VANDAAN?

'Medio 2013 is een projectteam met deskundigen uit de sector gestart met de oprichting en inrichting van de nieuwe fondsen. Vanaf september is het bestuur bemenst. In samenspraak met

het projectteam en het bestuur is het in korte tijd mogelijk gemaakt dat de fondsen per 1 januari 2014 *up and running* waren.'

6 WAT IS SPECIFIEK AAN NIEUWE FONDSEN?

'Als startend fonds begin je vanaf nul. Nadat je de premies hebt ontvangen, start je met beleggen. Dat moet je op zeer prudente wijze doen, omdat je geen buffers hebt om schokken op de financiële markten op te vangen. Daarnaast wil je niet meteen in je eerste jaar in een herstelregime belanden vanwege de beperkingen en de reputatieschade die daarmee gepaard gaan. Vandaar dat we hebben gekozen om te starten met een ingroeipad, dat in 2014 voor 75 procent uit vastrentende en voor 25 procent uit zakelijke waarden bestaat. Dit ingroeipad legt de basis om in de toekomst een beleggingsbeleid te voeren dat aansluit bij een fonds dat de komende jaren relatief weinig pensioengerechtigden kent. Ook specifiek is dat de wet- en regelgeving, maar ook het toezicht, niet zijn ingericht op startende fondsen. Neem als voorbeeld het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Bij een regulier fonds is het MVEV circa 105 procent. Bij ons komt dat in 2014 uit op 115 procent. Daarna neemt het snel af naar circa 107 procent in 2017 tot uiteindelijk 105 procent in 2024.'

AFKORTINGEN

ING CDC Pensioenfonds
= ING
NN CDC Pensioenfonds
= NN

80%

Indexatieambitie
ING en NN: 80%

Indexatie actieve
deelnemers:
de cao-afspraken

Indexatie slapers en
gepensioneerden:
de prijsindex

NL + ENG

Tweetalige websites
Reden: veel deelnemers
uit het buitenland
ING ↑ PF/9-7
NN ↑ PF/9-8

Vul deze codes in achter
het onderstaande webadres
www.pensioenfederatie.nl/
zie uitleg pagina 3.

7 IS DE DEKKINGSGRAAD OP DAG ÉÉN 100?

'De werkgever stort de premie op kwartaalbasis vooruit. De verplichtingen groeien geleidelijk. De premie kent naast de reguliere opslagen ook een risico-opslag. De sociale partners zijn dit overeengekomen om de overgang van het risico van de werkgever naar de werknemers bij de invoering van de CDC-regeling te compenseren.

De combinatie van deze componenten maakt dat we sowieso op een dekkingsgraad van meer dan 100 uitkomen.'

8 IS ÉÉN FONDS NIET EFFICIËNTER?

'We voelen zeker de druk om tegen zo min mogelijk kosten zo effectief en efficiënt mogelijk te opereren. Daarom is op bestuursniveau gekozen voor zoveel mogelijk personele unies.

Er zijn weliswaar twee aparte pensioenfondsbesturen, maar die worden op één zetel na ingevuld door dezelfde mensen. We hebben een gezamenlijk bestuursbureau voor de ondersteuning van de twee fondsen. Met de mate van samenwerking die we beogen en door het voeren van een uniform beleid waar mogelijk, kunnen we tegen beperkte kosten een goede regeling uitvoeren.' >

> WAT HOUDT ING CDC PENSIOENFONDS EN NN CDC PENSIOENFONDS VERDER BEZIG?

De overstap van een DB-regeling naar een CDC-regeling is groot. 'Dus heldere uitleg geven, jargon mijden en deelnemers CDC-bewust maken, is dan nodig', zegt Hollenkamp.

De werknemers van ING behoorden tot voor kort tot het kleine groepje werknemers in Nederland dat nog pensioen opbouwt in een eindloonregeling. In 2012 kwamen de werkgevers en de vakbonden een CDC-regeling op middelloonbasis overeen met een pensioenleeftijd van 67 jaar. Niet het pensioenresultaat, maar de jaarlijkse premie staat vast.

CDC-bewust

'Communicatie over de nieuwe regeling is een belangrijk speerpunt', zegt Hollenkamp. 'Wij streven ernaar de deelnemers CDC-bewust te maken. Het is niet meer zoals het was. De risico's zijn immers overgegaan van de werkgever naar de werknemers. We willen deelnemers triggeren en hen bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid. Het risico bestaat immers dat je minder pensioen krijgt dan je nodig hebt of dacht te krijgen.'

Maatmensen

Communicatie met deelnemers vindt grotendeels digitaal plaats, via de websites van beide fondsen. Daar staan maatmensen die representatief zijn voor specifieke leeftijdsgroepen. Bezoekers van de site kunnen in een oogopslag zien hoeveel pensioen zij waarschijnlijk zullen ontvangen, maar ook dat het hoger of lager kan uitpakken. Ook komt er een pensioenplanner die mensen zelf kunnen invoeren. Die geeft inzicht in de inkomsten in vergelijking met de uitgaven. Hollenkamp: 'Zo kun je budgetteren. Hoeveel heb je nodig? En wat kun je zelf doen als het tegenvalt?' Maar persoonlijke informatie is

minstens zo belangrijk. Er worden in het hele land bijeenkomsten georganiseerd, waar werknemers terecht kunnen voor informatie. 'Inmiddels hebben we 5 procent van onze populatie mondeling geïnformeerd. Zo'n nieuwe regeling moet je meteen goed communiceren. Je krijgt geen tweede kans.'

De eerste keer

Andere onderwerpen die nu belangrijk zijn voor ING CDC Pensioenfonds en NN CDC Pensioenfonds zijn de nieuwe wet- en regelgeving met ingang van 2015. Hollenkamp: 'Daarin zijn we geen uitzondering. Dat is voor alle fondsen belangrijk. Het opbouwpercentage moet

in de nieuwe regeling straks verlaagd worden van de huidige 2 procent naar 1,875 procent. Maar daar gaan wij niet over. Dat beslissen de sociale partners.' En natuurlijk vraagt de organisatie van de nieuwe fondsen veel aandacht. 'We doen alles voor de eerste keer en we willen het graag in een keer goed doen. We zijn in een fase waarin nog volop wordt gebouwd. Denk bijvoorbeeld aan het inrichten van adequate rapportages, het ontwikkelen van het jaarwerkproces en de pensioenplanner en het optimaliseren van de samenwerking met alle uitbestedingspartners. Met deze praktische zaken zijn we voorlopig nog wel bezig.' <<

KERNCIJFERS

Deelnemers

ING:
18.000

NN:
6800

Dekkingsgraad per ultimo mei 2014*

ING:
138% (UFR) > 117% (marktwaarde)

NN:
137% (UFR) > 117% (marktwaarde)

Prognose premievolume 2014

ING:
255 MILJOEN EURO

NN:
88 MILJOEN EURO

De nieuwe fondsen werken met verschillende uitbestedingspartners op het gebied van onder andere communicatie, administratie en actuariële ondersteuning.

*ING en NN hebben een andere dekkingsgraad. Dit komt onder andere door kleine verschillen in de verplichtingen, zoals een korter gewogen gemiddelde van de looptijd, duration, bij NN.

Platform Efficiënte Uitvoering

DE UITDAGING: De pensioenuitvoering zo efficiënt mogelijk organiseren met de deelnemer als uitgangspunt. **DE AANPAK:** Het opzetten van een platform van pensioenfondsen met dezelfde karakteristieken, namelijk met veel en vaak wisselende werkgevers en werknemers. **HET DOEL:** Kennisverbreding van deze fondsen om de juiste afwegingen te maken. **WIE:** Gijs Vermeulen, uitvoerend bestuurder van Bedrijfstakpensioenfonds Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf.

Wat doet het platform?

Het platform Efficiënte Uitvoering bestaat uit pensioenfondsen met dezelfde karakteristieken, die onderling hun kennis willen verbreden om tot een zo efficiënt mogelijke uitvoering te komen. De Pensioenfederatie faciliteert het platform.

DE PLATFORMLEDEN:

Paul Braams Pensioenfonds Horeca & Catering
Willem Brugman Pensioenfonds Vervoer
Paul Citroen Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten (StiPP)
Richard Devue Pensioenfonds Landbouw
Elly Kwakkelstein Bpf Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf
Lex Lagerveld Pensioenfonds Horeca & Catering
René Upperman Pensioenfonds Detailhandel
Gijs Vermeulen Bpf Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf

Daarom stellen wij ons sectoroverstijgend op, met de deelnemer als uitgangspunt. We zijn pragmatisch. Zo dienen we voorstellen in bij de Autoriteit Financiële Markten om efficiënter te communiceren met deelnemers. Hopelijk zien we deze voorstellen terug in het wetsvoorstel Pensioencommunicatie. Zoals ons voorstel om geen UPO te hoeven verstrekken aan slapers met aanspraken onder de afkoopgrens. Of het voorstel om de start- en stopbrief digitaal te verzenden. Ook willen we bestanden vergelijken. Kunnen we efficiënter omgaan met deelnemers die in verschillende pensioenadministraties voorkomen? Ten slotte kijken we naar de voor- en nadelen en naar kansen en risico's voor onze fondsen als het gaat om aansluiting bij de loonaangifteketen. De uitkomsten van deze analyses kunnen op de bestuurstaafel van het fonds en bij sociale partners worden meegenomen voor gerichte besluitvorming.

Voor ons is het de vraag hoe je een efficiënte pensioenuitvoering kunt realiseren voor pensioenfondsen met veel wisselende werknemers. Werknemers die soms bij verschillende werkgevers in verschillende sectoren gelijktijdig een dienstverband hebben in de laagste loonschalen. Om die vraag goed te kunnen beantwoorden, zodat we goede keuzes kunnen maken, is kennis nodig. Daarom zijn we gestart met het platform Efficiënte Uitvoering. Wij zijn zes pensioenfond-

sen met dezelfde karakteristieken. Onderling willen we ervaringen uitwisselen om onze kennis te verbreden. Uiteraard staat het platform open voor fondsen met een vergelijkbare karakteristiek.

Bij die zes fondsen kennen we veel wisselende deelnemers en relatief veel slapers, vaak met kleine pensioenaanspraken. Afkoop is aan de orde van de dag terwijl waardeoverdracht relatief weinig voorkomt. Bovendien is er soms overlap in onze deelnemersadministraties.

DE INSTROOM VAN DEELNEMERS STOPT

Agnes Bleyenbergh en Frans Prins

Door invoering van de Participatiewet stopt op 1 januari 2015 de instroom in de sociale werkvoorziening. Dat heeft verstrekking gevolgen voor het Pensioenfonds Werk en (re)Integratie (PWRI). Directeur Frans Prins van het bestuursbureau van PWRI legt uit waar de pijn zit die de bezuinigingen van het kabinet veroorzaken.

Tekst Yvonne van der Heijden Foto Rogier Veldman

AGNES BLEYENBERG (51):

'Ik werk bij PWRI als gastvrouw en administratief medewerker, sinds september 2013. Dat doe ik drie dagen in de week, 24 uur. Gedetacheerd als SW'er. Eigenlijk werk ik voor Biga in Zeist. Daar ga ik ook nog een dag in de week heen voor inpakwerk. Bij PWRI ontvang ik de mensen die binnenkomen en geef ze een kopje koffie of thee. Ik zet ook alles klaar voor een vergadering. Ik neem de telefoon aan en doe computerwerk. Documenten printen en zo, als ze dat vragen.'

'Het was erg wennen om gedetacheerd te zijn. Maar dat moest door veranderingen bij Biga. Mensen met wie ik altijd te maken heb gehad, moest ik loslaten. Alsof je wordt weggetrokken. Je veiligheidsgevoel wordt doorbroken. Gelukkig ben ik hier eerst twee dagen op proef geweest. Ik heb al veel dingen geleerd. Vroeger dacht ik, dat kan ik niet. Nu denk ik, zie je dat kan ik toch. Dan kom je in de mood om vooruit te gaan.'

Met de Participatiewet sluit het kabinet de sociale werkvoorziening voor nieuwe deelnemers. Gemeenten krijgen beperkte financiële middelen om aan 30.000 deelnemers een beschutte werkplek te bieden. 'Het krimpen van de sociale werkvoorziening leidt automatisch tot vermindering van ons deelnemersbestand', zegt Prins. 'Gezien het beperkte budget dat gemeenten ontvangen en de onduidelijkheid over de verdere voorwaarden, gaat het bestuur van PWRI er nu vanuit dat aan deze groep geen pensioenvoorziening bij ons fonds wordt aangeboden.'

Gebrek aan instroom

De huidige deelnemers van PWRI merken volgens Prins voorlopig niets van de veranderingen. 'De pensioenopbouw van de bestaande deelnemers gaat gewoon door.' Zijn zorgen gelden vooral de fors hogere kosten van de pensioenen. 'Door gebrek aan instroom van nieuwe deelnemers wordt het fonds duurder in uitvoering en premie. Want de leeftijd van de bestaande deelnemers gaat omhoog en oudere deelnemers kosten meer dan jongere. Daar komt voor PWRI bij dat de hogere uitvoeringskosten over steeds minder deelnemers kunnen worden omgeslagen.'

Afdoende compensatie

PWRI heeft berekend dat de totale meerkosten van de stijging van de gemiddelde leeftijd van de actieve deelnemers 490 miljoen euro bedragen. 'Al vanaf 2015 zal dus de kostendeckende premie omhoog moeten', stelt Prins. Op dit moment is de premie bij PWRI 28,2 procent van de pensioengrondslag. Prins verwacht dat de premie door de leegloop die het fonds bedreigt, tegen 2050 kan oplopen naar meer dan 40 procent. 'Dat is voor de sociale partners niet betaalbaar. Daarom dringen we bij de overheid aan op een afdoende compensatie.'

Schadelast

Het kabinet wil het fonds gedeeltelijk tegemoetkomen door van de schadelast vanaf 2018 jaarlijks 10 miljoen euro te vergoeden. Volgens Prins is dat te laat, onvoldoende en te onzeker. 'We moeten alleen al in 2015 4 tot 7 miljoen euro extra ophoesten. En dat bedrag loopt nog een aantal jaren op. Bovendien

is de toezegging nog niet verankerd in de wet. Dat maakt dat de zekerheid ervan in het geding komt bij een wisseling van het kabinet.' Prins hoopt dat de Eerste Kamer staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op andere gedachten kan brengen bij de behandeling van het wetsvoorstel eind juni.

Dreigende leegloop

Het bestuur van PWRI heeft in 2013 wetenschappers van de Universiteit van Tilburg gevraagd een aantal toekomstscenario's voor het fonds te onderzoeken. Prins: 'De vraag is wat het betekent voor een middelgroot fonds om over vijftig, zestig jaar geen deelnemers meer te hebben. Moeten we fuseren? Kunnen we zelfstandig verder? Het bestuur kijkt nuchter naar de feitelijke situatie die ontstaat, maar we moeten voorbereidingen treffen voor de gevolgen op de lange termijn. De uitkomsten van het onderzoek worden later dit jaar bekend. Op basis daarvan zal het bestuur zich beraden over eventuele stappen.'

Face-to-face

Naast een verhoging van de uitvoeringskosten voorziet Prins dat het fonds geen kosten kan besparen op de communicatie met de deelnemers. 'Tegenwoordig is digitale communicatie het uitgangspunt. Logisch gezien de maatschappelijke ontwikkelingen. Maar dat sluit niet aan bij onze doelgroep. Dat blijkt ook uit onderzoek onder onze deelnemers. Zij willen persoonlijk contact en bijvoorbeeld face-to-face via de personeelsafdeling vragen over hun pensioen kunnen stellen. Bovendien willen ze informatie graag op papier. We moeten het meeste dus per post verzenden. Dat kost veel geld, maar het gaat erom dat je de deelnemers bereikt.'

Gedetacheerd uit de sector

PWRI voelt zich betrokken bij de sociale werkvoorziening, de sector van zijn deelnemers. Dat wil het fonds ook uitstralen. Daarom is bij de oprichting van het bestuursbureau in 2010 in Utrecht besloten om een van de negen werkplekken te reserveren voor iemand van de Biga Groep in Zeist. 'Wij willen graag iemand die op afstand van de arbeidsmarkt staat, een werkplek bieden', aldus Prins. 'Bovendien vervullen we op deze manier een voorbeeldfunctie.' <<

Participatiewet

TOTAAL

1 regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt.

De Eerste Kamer behandelt het wetsvoorstel voor het zomerreces. Invoering van de wet is voorzien op 1 januari 2015.

PF/9-9

Factsheet Participatiewet en PWRI

PF/9-10

PWRI

- > opgericht in 1990
- > 100.000 actieve deelnemers
- > 70.000 slapers
- > 40.000 gepensioneerden
- > 6 miljard euro belegd vermogen
- > dekkingsgraad 111,0% eind mei 2014.

PF/9-11

LANG VERWACHT, TOCH GEKOMEN

Eind maart is het lang verwachte voorstel voor een herziening van de IORP-richtlijn door de Europese Commissie gepubliceerd. Dankzij onze brede coalitie met nationale en Europese koepelorganisaties, (Europese) sociale partners en andere stakeholders is het gelukt om kwantitatieve eisen uit de herziening te houden. Ook het kabinet heeft zich daarvoor ingespannen. Maar wat behelst de nieuwe richtlijn?

Aanleiding

Het oorspronkelijke doel van de IORP-richtlijn, namelijk het bevorderen van grensoverschrijdende activiteiten van pensioenfondsen, is niet bereikt. Dat heeft de Europese Commissie tien jaar nadat de richtlijn is aangenomen, vastgesteld. Verder is er een ontwikkeling naar meer DC-systemen in Europa. En uit de crisis bleek dat er meer bescherming moet komen voor consumenten. Dit maakt een betere governance en informatievoorziening nodig volgens de Europese Commissie. De herziene richtlijn moet dus op Europees niveau een goede governance en risicomanagement borgen, hindernissen voor grensoverschrijdende activiteiten wegnemen, informatievoorziening voor deelnemers verbeteren en lange termijninvesteringen van pensioenfondsen bevorderen.

Aandachtspunten

Na een eerste inventarisatie constateert de Pensioenfederatie dat er in het voorstel weinig aandacht wordt besteed aan de sociale doelstelling van pensioenfondsen. De vrijheid van sociale partners om over pensioenregelingen te onderhandelen lijkt onderbelicht. Sociaal en arbeidsrecht spelen in deze richtlijn een onbeduidende rol. Het voorstel is gebaseerd op het vrije verkeer van dienstverlening en de vrijheid van vestiging en consumentenbescherming. Pensioenfondsen worden in Europa als financiële instellingen bekeken en het lijkt erop dat het voorstel weinig rekening houdt met het sociale karakter van pensioenfondsen. Binnen vier jaar moet de Europese toezichthouder EIOPA bekend maken hoe kwantitatieve eisen wel kunnen worden vormgegeven. Maar we zijn nog steeds niet overtuigd van nut en noodzaak van deze eisen voor pensioenfondsen op Europees niveau. En we denken dat er genoeg tijd genomen moet worden om goed te analyseren of en hoe geharmoniseerd kwantitatieve eisen op Europees niveau ingevoerd kunnen worden.

Nieuwe governance-eisen

De Europese governance-eisen worden aangescherpt. De meeste daarvan kennen we in Nederland al, zoals het hebben van een interne audit, actuariële functie en effectief risicomanagement. Ook lijken er geen discrepanties op te treden tussen de richtlijn en de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Alle eisen zullen door ons worden getoetst aan de Nederlandse praktijk.

Informatievoorziening

Wij zijn als Nederlandse pensioensector een voorstander van goede, begrijpelijke informatie voor deelnemers. Het moet voor iedereen helder zijn wat zijn pensioenregeling inhoudt. De verplichting voor een gedetailleerd pensioenoverzicht, een zogenoemd Pension Benefit Statement, vergelijkbaar met het UPO, gaat erg ver. In Nederland zijn we juist op weg naar vereenvoudigde en gelaagde informatievoorziening. Op dit punt zien wij het voorstel van de Europese Commissie als een stap terug.

Onze reactie

De Brusselse ambtelijke en politieke arena zit vanwege de installatie van het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Commissie in een tussenfase. Daarom verwachten wij dat de Europese instellingen pas in september echt beginnen met de onderhandelingen. Zowel het Europees Parlement als de Raad van de Europese Unie zullen een standpunt innemen voordat zij samen met de Europese Commissie in de trilog tot een gezamenlijk voorstel komen. We verwachten dat dit proces ten minste zes maanden tot een jaar duurt. De Pensioenfederatie heeft in ieder geval eind mei met hulp van de expertise van verschillende commissies een reactie op het huidige voorstel ingediend. <<

Jaarverslag Pensioenfederatie

Het jaarverslag van de Pensioenfederatie 2013 is gepubliceerd. Naast de jaarrekening bevat het een verslag van de ontwikkelingen in de vereniging Pensioenfederatie in het afgelopen jaar. Een jaar dat in het teken stond van de fusie van de pensioenkoepels OPF, UvB en VB in de Pensioenfederatie en de daarmee gepaard gaande bestuurlijke vernieuwing. Ten slotte bevat het jaarverslag een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke lobbythema's van het afgelopen jaar.

↑ PF/9-13

Jaarverslag DNB

De Nederlandsche Bank (DNB) legt in het jaarverslag 2013 verantwoording af over de bereikte resultaten voor wat betreft haar kerntaken het afgelopen jaar, waaronder het toezicht op financiële instellingen als pensioenfondsen. DNB besteedt in haar jaarverslag ook aandacht aan de discussie over het pensioenstelsel.

↑ PF/9-16

Jaarverslag AFM

In haar online verschenen jaarverslag 2013 zet de Autoriteit Financiële Markten (AFM) haar activiteiten op het gebied van pensioentransparantie in het afgelopen jaar uiteen. Voor wat betreft het toezicht op pensioenfondsen komen onder andere aan de orde: uitvoeringskosten van pensioenfondsen, het pensioendashboard en de gedragseconomische aanbevelingen voor effectieve pensioencommunicatie van Europese toezichthouder EIOPA.

↑ PF/9-18

Pensioen3daagse

Heb jij het goed voor elkaar? Dat is het thema van de Pensioen3daagse die in 2014 plaatsvindt op 28, 29 en 30 oktober. De focus ligt net als in 2013 niet alleen op de hoogte van het pensioen, maar ook op de life events die van invloed kunnen zijn op het pensioen. Alle pensioenfondsen kunnen hierop kosteloos aanhaken. Via eigen activiteiten of door de (aangesloten) werkgever(s) te faciliteren. Tijdens de Pensioen3daagse zal er de nodige publiciteit worden gegenereerd.

↑ PF/9-20

Nieuwe eindtermen geschikt pensioenfondsbestuur

In februari 2014 publiceerde de Pensioenfederatie op het ledennet de *Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur*. De Handreiking bevat ook de 'eindtermen geschiktheid'. Deze eindtermen vervangen de eerdere 'eindtermen deskundigheid'. De 'eindtermen geschiktheid' zijn openbaar, zodat aanbieders van pensioenopleidingen van de nieuwe inhoudelijke criteria kennis kunnen nemen en hun opleidingscurricula zo nodig kunnen aanpassen.

Handreiking (voor leden) ↑ PF/9-14

Eindtermen (openbaar) ↑ PF/9-15

Strategisch Programma Wijzer in geldzaken

Wat wil het platform Wijzer in geldzaken gaan doen om de komende vijf jaar verantwoord financieel gedrag in Nederland te bevorderen? Dat is te lezen in haar Strategisch Programma 2014-2018. Volgens het platform staan mensen met toereikende financiële vaardigheden sterker in het leven. Bovendien draagt verantwoord financieel gedrag van de consument bij aan financiële stabiliteit en economische groei.

↑ PF/9-17

Aangevulde V&A Wet versterking bestuur pensioenfondsen

Bij sommige onderdelen van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is niet duidelijk hoe een fonds er invulling aan kan of moet geven. De Pensioenfederatie heeft daarom haar vragen en antwoorden over de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen aangevuld. De V&A geeft de fondsen richting bij het vormgeven van de nieuwe governance.

↑ PF/9-19

Vernieuwde compliencedocumenten

De Pensioenfederatie heeft op het ledennet een aantal vernieuwde compliencedocumenten gepubliceerd. Het gaat om aanpassingen in het compliance-charter, de incidentenregeling, de klokkenluidersregeling, de regeling ongewenst gedrag, het profiel compliance officer en de documenten over de uitbesteding van de compliancefunctie aan een externe organisatie of aan de werkgever. De documenten zijn aangepast aan wet- en regelgeving en aan de veranderde scope van de tegenwoordige compliancefunctie.

↑ PF/9-21

Vragen aan de Pensioenfederatie

Het bureau van de Pensioenfederatie heeft veel kennis van pensioenwet- en regelgeving. En van de ontwikkelingen op het terrein van (de uitvoering van) pensioenregelingen. Hebt u een vraag? Stel deze via info@pensioenfederatie.nl.

STILLE REVOLUTIE

In 2013 heeft een stille revolutie plaatsgevonden. Het zelf opwekken van duurzame energie via zonnepanelen is voor particulieren nu goedkoper dan het jaar in jaar uit blijven afnemen van energie bij je energiebedrijf. Thomas Edison zei ooit: 'We will make electricity so cheap that only the rich will burn candles'. Dit geldt nu ook voor duurzame energie. Alleen de rijken zullen olie blijven verbranden. Of toch niet?

Er is een grote belemmering. Je moet het geld hebben om nu te investeren. Een beetje zoals bij een huis. Kopen is duur, maar op termijn is het goedkoper dan huren. Als je zoals veel jongeren nu niet de middelen bij elkaar kunt krijgen om te kopen, dan blijf je overgeleverd aan de peperdure particuliere huur. Als je geen geld hebt om eenmalig in je eigen energievoorziening te investeren, dan blijf je jaar in jaar uit duizenden euro's aan je energiebedrijf uitgeven. Banken springen hier gretig op in. Tegen een stevig rentepercentage kun je bij hen een bedrag lenen. Maar is het niet gek dat iedere burger aan de ene kant een groot vermogen heeft in zijn of haar pensioen (dat 40 jaar vastzit) en tegelijkertijd moet lenen voor een investering in eigen

energievoorziening die lange tijd (25 tot 40 jaar) geld oplevert?

Ik ben echt geen voorstander van potverteren. Maar investeren in dingen waardoor je vaste lasten afnemen, dient netto gezien hetzelfde doel als dat van pensioenfonds: voor een financieel gezonde oude dag zorgen. Waarom richt een pensioenfonds zich alleen op inkomstenmaximalisering na pensionering? Ik heb op z'n minst twee andere behoeften: lage vaste lasten en een wereld waarin ik zelf nog een beetje normaal kan ademhalen en waarin ook mijn kleinkinderen goed kunnen leven. Pensioenfonds zouden deelnemers de mogelijkheid moeten geven om voor specifieke en controleerbare doelen geld vrij te laten vallen. Met 5000 euro vrijval heb je misschien vanaf je 67^e 35 euro minder pensioen per maand, maar het levert ook minimaal 45 euro energierekeningbesparing op. Actuarieel is dit prima te berekenen en te regelen. En als je als fonds collectief inkoop voor de deelnemers die dit willen, kun je de prijs nog verder drukken.

Het oorspronkelijke doel van een pensioenfonds moet weer voorop komen te staan. Die goede oude dag draait niet

alleen om geld. Het gaat om geluk. En wat is er nu mooier om in plaats vanuit een of ander olieveld in Saoedi-Arabië, van je eigen dak je stroom te oogsten?

ORGANISATIE VOOR DUURZAME ENERGIE (ODE)

- > Sinds 1979
- > Landelijke vereniging
- > Van 14.000 burgers en coöperatieve zelfopwekkers
- > Vóór duurzame energie
- 📌 PF/9-22

WIE?

IJmert Muilwijk (1984) is voorzitter van Organisatie voor Duurzame Energie **vertrok** in 2013 als voorzitter van CNV Jongeren **was** lid van de SER **stond** in de Volkskrant (2012) 4^e van meest invloedrijke Nederlanders < 45 jaar **heeft** een energiebedrijf opgezet voor opwekking en levering van duurzame elektriciteit en gas **twitteradres** @ijmertmuilwijk

Vernieuwde Governance Leergang

Afgestemd op Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur en de invulling van de nieuwe bestuursmodellen

SPO helpt u om aantoonbaar geschikt en ervaren te worden en te blijven met een **individueel leertraject**

- het voor u meest effectieve leertraject op hoog niveau
- afgestemd op de situatie van uw fonds, uw ambitie en ervaring
- innovatief met een brede mix aan leermiddelen; klassikaal en online

Route van geschikt naar ervaren pensioenfondsbestuurder

- A** Geschikt worden niveau A
- Diploma
- B** Van geschikt naar ervaren niveau B
- Diploma
- SPO connects

Integrale leergang om geschiktheid op niveau A en B aan te tonen

Kijkt u voor meer informatie op: www.SPO.nl

de wereld van...

MARLIES BARTELS

Bestuursvoorzitter Marlies Bartels van het beroepspensioenfonds voor verloskundigen geniet van de pensioenwereld. Een kwestie van door het grijze en stoffige pensioenimago heen prikken. Uniek in Nederland kende het fonds jarenlang alleen vrouwen in het bestuur. Sinds kort is een man toegetreden. Onder de tweeduizend actieve deelnemers zijn zeventig mannen.

Tekst Yvonne van der Heijden Foto Peter van Breukelen

PRAAT MET

Mijn collega's in het bestuur komen op de eerste plaats. We hebben goede discussies en houden elkaar scherp. Ik heb verder veel contacten met collega-verloskundigen. We hebben ook een Kring voor Beroepsfondsen opgericht. Dat is goed om ervaringen uit te wisselen.

PENSIOENINFORMATIE

Belangrijkste bron voor actuele financiële informatie is voor mij *Het Financieele Dagblad*. En ook de informatie die ik krijg van de Pensioenfederatie en van onze uitvoerder Syntrus Achmea.

RADIO

We vergaderen heel wat af en dat betekent vele uren in de auto. Ik luister dan naar Radio 1. Daar komt alles langs over pensioenen en wat verder in de maatschappij speelt.

NETWERK

Ik ben actief lid van de VIIP, Vrouwen in Institutioneel Pensioen. Elke twee maanden zijn er bijeenkomsten over actuele onderwerpen. Sinds ik in 2006 voor de eerste keer op een pensioenbijeenkomst was, zie je gelukkig al wel meer vrouwen in de wereld van pensioenen. Maar het is nog altijd een mannenbolwerk. Ik hoop dat er meer vrouwen komen in de nieuwe raden van toezicht.

SOCIALE MEDIA

Als verloskundige ben ik wel actief op sociale media, maar als pensioenbestuurder niet. Met Twitter heb ik niet zoveel. Bij LinkedIn houdt driekwart van mijn vierhonderd contacten verband met pensioenen.

EIGEN PENSIOEN

Mijn pensioen zit voor 99,9% in ons eigen fonds. Ik bekijk mijn UPO. En als deelnemer van het verloskundigenfonds raadpleeg ik onze eigen pensioenplanner. Ik zou het raar vinden als ik als bestuurder niet zou weten hoe ik er zelf voor sta.

AANRADERS

Ga lekker naar buiten, snuif aan cultuur. Doe dingen die je leuk vindt. Het komt je functioneren ten goede. Pensioen is leuk, maar er is meer.

INSPIRATIEBRON

Als ik wil nadenken, ga ik met mijn hond wandelen door de natuur. Dan laat ik mijn gedachten de vrije loop. Kan ik alles op een rijtje zetten. Ik heb altijd pen en papier bij me. Want al wandelend heb ik vaak allerlei invallen. Die schrijf ik in steekwoorden op. Anders ben ik de essentie later kwijt.

